

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Bezoekadres:
Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk
1088378-160731-DMO

Bijlagen
1

Uw brief
25 januari 2017

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum 31 januari 2017
Betreft Kamervragen

Geachte voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van het Kamerlid Leijten (SP) over het bericht dat 1 op de 3 mensen ontevreden is over de zorg en ondersteuning (2017Z01074).

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport,

drs. M.J. van Rijn

Antwoorden op Kamervragen van het Kamerlid Leijten (SP) over het bericht dat 1 op de 3 mensen ontevreden is over de zorg en ondersteuning (2017Z01074).

Vraag 1

Bent u er trots op dat dankzij uw bezuinigingsbeleid 1 op de 3 mensen die in 2015 zorg of ondersteuning kregen, aangegeven hebben dat dit onvoldoende was?¹

Vraag 2

Hoe oordeelt u erover dat 670.000 mensen meer behoefte hadden aan zorg dan ze kregen? Wat is uw analyse hierover?

Vraag 3

Vindt u het ook schokkend te horen dat 400.000 mensen geen hulp kregen, maar zeiden dit wel nodig te hebben? Kunt u uw antwoord toelichten?

Vraag 5

Erkent u het falen van uw bezuinigingsbeleid op de langdurige zorg, nu blijkt dat ruim een miljoen mensen (meer) zorg nodig hadden, maar dit niet kregen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Vraag 6

Wat vindt u ervan dat er vooral behoefte is aan meer hulp bij het huishouden en begeleiding? Deelt u de mening dat u hierop veel te hard bezuinigd hebt? Zo ja, wat gaat u hieraan doen? Zo neen, waarom niet?

Antwoord op de vragen 1, 2, 3, 5 en 6

Allereerst hecht ik er aan te melden dat ik voor de beantwoording van deze vragen te rade ben gegaan bij het SCP.

In de vragen klinkt de veronderstelling door dat een groot aantal mensen noodzakelijke zorg en ondersteuning is onthouden. Dit blijkt niet uit het onderzoek 'Zorg en ondersteuning in Nederland: kerncijfers 2015' van het SCP. Het onderzoek geeft inzicht in hoeveel mensen in Nederland zorg en ondersteuning ontvangen. Uit het onderzoek blijkt dat het deel van de volwassen bevolking dat hulp ontvangt gelijk is gebleven tussen 2014 en 2015, namelijk ongeveer 2 miljoen mensen. Hierbij is gekeken naar alle hulp; zowel hulp uit het eigen netwerk, hulp bekostigd door de overheid en hulp bekostigd uit eigen middelen. Er is gekeken naar informele hulp, hulp bij het huishouden, persoonlijke verzorging, verpleging en begeleiding. Zowel het deel van de bevolking dat informele hulp ontvangt, als het deel dat door de overheid bekostigde hulp bevat, als het deel dat particulier bekostigde hulp ontvangt is gelijk gebleven voor en na de invoering van de Wmo 2015.

Er is ook geen verband te leggen tussen de uitkomsten van dit onderzoek en bezuinigingen: de uitgaven aan de langdurige zorg bedragen in 2017 28,7 mld. In 2013 was dit 27,5 mld.

¹ <http://nos.nl/artikel/2154419-ee-derde-zorgvragers-ontevreden-met-hulp.html>

Zoals het SCP aangeeft kunnen uit dit onderzoek geen conclusies getrokken worden voor de langere termijn. De resultaten passen wel bij mijn beeld dat in de overgang van 2014 naar 2015 continuïteit van zorg en ondersteuning voorop stond.

Uit het onderzoek blijkt verder dat 8 % van de zelfstandig wonende volwassenen meer hulp zou willen. Een deel hiervan (ongeveer 400.000 mensen) krijgt geen vorm van hulp en een ander deel (ongeveer 670.000 mensen) krijgt wel een vorm van hulp, maar geeft aan behoefte te hebben aan meer hulp. Deze aantallen zijn vergelijkbaar met 2014, een verband met hervormingen per 1 januari 2015 is er dus niet. Dat mensen behoefte hebben aan (meer) hulp betekent niet dat hen deze hulp is onthouden door de overheid. Het SCP geeft aan dat een behoefte aan (meer) zorg niet betekent dat mensen daar ook daadwerkelijk om gevraagd hebben. Op grond van het onderzoek is onbekend of door deze mensen binnen het eigen netwerk om hulp is gevraagd en of contact opgenomen is met een instantie zoals de gemeente. Uit eerder onderzoek is bekend dat dit vaak niet het geval is. Bijvoorbeeld uit een onderzoek naar de thuiszorg waar in het SCP onderzoek naar wordt verwezen bleek dat maar een kwart van de mensen met behoefte aan thuiszorg een aanvraag indiende. Verder is voor de duiding van deze cijfers van belang dat het gaat om een diverse groep mensen. Het gaat om mensen met meer en minder beperkingen, met een groot of klein eigen netwerk en met en zonder eigen financiële middelen om bijvoorbeeld een schoonmaakhulp in te schakelen. Het is dus niet bekend in hoeverre deze mensen zelf met hun omgeving in de behoefte aan hulp kunnen voorzien.

Het is van belang na te gaan welke hulp mogelijk is binnen het eigen netwerk en waar nodig contact op te nemen met bijvoorbeeld een Wmo-loket, wijkteam of wijkverpleegkundige. Ik hecht er veel waarde aan dat mensen passende ondersteuning krijgen. De Wmo 2015, de Zorgverzekeringswet en de Wet langdurige zorg kennen waarborgen om hierin te voorzien.

Ik kijk bij de effecten van het beleid niet alleen naar de macro cijfers. Zonder te kijken naar de effecten op micro niveau, en vooral dus de ervaringen van cliënten zelf, valt niet vast te stellen of de doelstellingen van de hervormingen worden behaald. Een waardevol instrument vind ik de cliëntervaringsonderzoeken die nu door nagenoeg alle gemeenten zijn uitgevoerd. Daaruit blijkt dat ongeveer 7 tot 8 mensen op de tien tevreden is over de passendheid van de zorg en de wijze van bejegening. De resultaten zijn per gemeente te vinden op www.waarstaajegemeente.nl.

Vraag 4

Wat vindt u ervan dat mensen in 2015 juist minder ondersteuning kregen van hun netwerk, terwijl dit volgens uw beleid wel de bedoeling is? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord op vraag 4

Uit het onderzoek blijkt niet dat mensen minder ondersteuning kregen vanuit hun eigen netwerk. Het SCP geeft aan dat zowel in 2015 als in 2014 negen procent van de volwassen Nederlandse bevolking informele hulp ontvangt.

Vraag 7

Is u bekend wat de kosten zijn van uitblijvende zorg of ondersteuning in het geval dat bij iemand de verwaarlozing of vervuiling moet worden verholpen in een deplorabel stadium, of wanneer mensen door gebrek aan zorg of ondersteuning in het ziekenhuis belanden of opgenomen moeten worden in intramurale setting? Zo ja, kunt u uw antwoord toelichten? Zo neen, bent u bereid dit uit te zoeken en de Kamer hierover te informeren?

Antwoord op vraag 7

Ik hecht samen met gemeenten en andere partijen veel waarde aan het voorkomen van situaties van verwaarlozing, vervuiling of onnodige opnames. In de eerste plaats voor mensen zelf. Preventie neemt dan ook een centrale plaats in binnen de Wmo 2015. Gemeenten hebben de taak om beleid te maken op het gebied van preventie en om mensen te voorzien in ondersteuning gericht op zelfredzaamheid en participatie, als mensen hier niet zelf in kunnen voorzien. Via verscheidene trajecten zet ik verder in op bewustwording van het belang van goede preventie. De rol van VWS is dat we lokale partijen ondersteunen om met preventie aan de slag te gaan, onder meer via subsidiëring van veiligheid.nl en via Vilans wordt de kennis over wat werkt bij bijvoorbeeld valpreventie voor lokale partijen beschikbaar gesteld. De kosten indien iemand toch opgenomen moet worden zullen per geval en situatie verschillen en kunnen niet in zijn algemeenheid vastgesteld worden. Onderzoek hier naar acht ik dan ook niet zinvol.

Vraag 8

Wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat de ruim 1 miljoen mensen de zorg krijgen die zij nodig hebben? Kunt u uw antwoord toelichten met concrete acties die u gaat inzetten?

Antwoord op vraag 8

Zoals hierboven aangegeven zijn er in de diverse wetten voldoende waarborgen dat mensen passende zorg krijgen.

Vraag 9

Wilt u deze vragen beantwoorden vóór 1 februari a.s.? Zo neen, waarom niet?

De vragen zijn bij deze beantwoord.